

Erzurum İli Çevresinde Nonspesifik Gastritli Olgularda Helicobacter Pylori Sıklığı

Dr. N. OKÇU, Dr. M. Derya ONUK, Dr. Tahir BURAN, Dr. Ersin AKARSU, M. Akif ÇİFTLİOĞLU

Özet: Seksenyedi nonspesifik gastrit (NSG) li olguda helicobacter pylori (HP) sıklığı araştırıldı. Otuz sağlıklı kişi kontrol grubu olarak seçildi. Olguların tanısı endoskopik-histopatolojik incelemeyle konuldu. Hp tanısı antral gastrik biyopsiden imprint yapıp giemsa boyaması yapılarak ışık mikroskopunda konuldu. Olgular yaş, cins ve mide pH'sına göre gruplara ayrılarak incelendi.

NSG li 87 olgudan 56'sında (% 64.3) Hp saptandı. Olgularımızın 511 % 58.6 sı erkek, 36'sı (% 41.4) kadındı. Erkeklerin 33'ünde (% 64.7), kadınların 23'ünde (% 63.8) Hp pozitifliği. Kontrol grubunun 13'ünde (% 43.3) Hp pozitif bulundu ($P < 0.001$). Yaş grupları arasında bir ilişki bulunamadı.

Anahtar kelimeler: Kronik nonspesifik gastrit, helicobacter pylori.

Helicobacter Pylori (Hp) gram (-) spiral şeklinde, kılıflı, sporsuz, mikroaerobik hareketli bir bakteridir (1). Gastrik mukozadan spiral organizmalar ilk defa 1906 da Krienitz (2) tarafından izole edilmiştir. 1984 de Longenberg ve Arkadaşları tarafından (3) gastrik mukozada saptanan bu mikroorganizmanın üreaz aktivitesine sahip olduğu bildirilmiştir. Bundan sonra peptik ülser, gastrit, non ülser dyspepsi ve gastrik karsinomla H.P arasındaki ilişki yoğun bir şekilde araştırılmaya başlanmış günümüzde de bu çalışmalara devam edilmektedir.

Bakteri tüm dünyada yaygın olarak bulunur. Enfeksiyon kaynağı bilinememektedir. Bulaşmanın fekal-oral, oral-oral, endoskopi veya gastrik pH ölçümlerinde insandan insana bulaştığı gösterilmiştir (4). Hp sahip olduğu bir takım enzimler ve gastrik mukozada oluşturduğu lokal immün reaksiyonla mukozada nadiren görülür.

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi İç Hastalıkları ve Patoloji Anabilim Dalları

Summary: FREQUENCY OF HELICOBACTER PYLORI IN CASES WITH NONSPECIFIC GASTRITIS IN ERZURUM REGION

Frequency of helicobacter pylori (Hp) was investigated histopathologically in 97 cases of nonspecific gastritis (NSG). 30 healthy persons were selected as controls. Diagnosis of cases was done endoscopically. Hp was searched histopathologically in gastric antrum biopsies which were taken in endoscopy. Cases were investigated by dividing in groups respecting age, sex and gastric pH.

In this study we found Hp in 87 of 96 cases of NSG (64.3 %). 91 cases were male (58.6 %), 36 cases were female (41.4). Hp was positive in 33 male (64.7 %) and 23 female (63.8 %). Thirteen of 30 controls were Hp positive (43.3 %) ($p < 0.001$). There wasn't any difference among age groups respecting Hp frequency. The relation between gastric pH and Hp was investigated, There wasn't also any difference between gastric pH and Hp. Results were compared with findings of literature.

Key words: Helicobacter pylori, gastritis.

Kronik gastritte ise mukoza epitel hücreleri kenarlarında ve mukoid alanlar içerisinde yoğun bir şekilde bulunur. Bunun yanında lamina propriada mononükleer hücre ve nötrofil infiltrasyonu görülür (4).

GEREÇ VE YÖNTEM

Histopatolojik olarak kronik nonspesifik gastrit (KNG) tanısı konan 87 hasta ile gastrointestinal sistem şikayeti olmayan, değişik hastalıklar nedeniyle kliniğimizde takip edilen ve endoskopik-histolojik olarak mide mukozası normal bulunan 30 kişi kontrol grubu olarak çalışma kapsamına alındı. Çalışma kapsamına alınan olguların son 20 gün içerisinde herhangi bir antibiyotik ve koloidal bismut almamış olmasına dikkat edildi. Tüm olgulara bir gece açlığı takiben % 4'lük klorheksidin glukonat ile sterilize edilmiş olımpus GIF Q20 fiber optik endoskopi yapıldı. Antrumdan iki ayrı yerden biyopsi yapıldı. Yine endoskopi alınan mide suyundan pH

Resim 1: Antral Biopsi örneğinde *Helicobacter Pylori*'nin görünümü (Giemsa, x100)

Tablo I. KNG li olgular ve kontrol grubunda yaş ve cins dağılımı.

K.N.G				Kontrol			
n	yO	erkek n %	kadın n %	n	yO	erkek n %	kadın n %
87	45	51 58,6	36 41,4	30	39	17 56,6	13 43,4

yO : Yaş Ortalaması

tayini yapıldı. Biyopsi materyalleri iki ayrı lam üzerinde ezilerek imprint yapıldı. Kurutulduktan sonra May Grunwald Giemsa boyaması yapıldı. Işık mikroskopunda X 100 büyütmede immersiyon objektifi ile incelendi. HP bulunan preperatlarda mikroorganizma mikroskop sahalarında, homojen şekilde yayılmış olarak bazofilik renkte görüldü (Resim 1).

BULGULAR

Bulgular tablolarda gösterildi.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Günümüzde *Helicobacter pylori* üzerine bir çok ülkede yapılan çalışmalar bu mikroorganizmanın gastrit, peptik ülser, non ülser dispepsi ve belkide gastrik karsinom gelişmesinde önemli rolü olabileceğini ortaya koymaktadır (6-9).

Biz nonspesifik kronik gastritli olgularda HP sıklığını % 54,3 olarak bulduk. Kontrol grubun-

Tablo III. KNG li olgularda HP pozitifliğinin cinsiyete göre dağılımı.

HP	Erkek (n:51)		Kadın (n:36)		t	p
	n	%	n	%		
HP (+)	33	64,7	23	63,8	1,52	>0.05
HP (-)	18	35,3	13	36,2		

Tablo II. KNG li olgular HP pozitifliğinin kontrol grubu ile karşılaştırılması.

	K.N.G		Kontrol		p
	n	%	n	%	
HP (+)	56	64,3	13	43,3	<0,001
HP (-)	31	35,7	17	56,7	

da bu % 43,3 idi ($p < 0.001$) HP en sık % 71.4 lük oranla 46-55 yaş grubunda saptandı. Kontrol grubunda 45 yaş üzerinde HP pozitifliği % 50 idi. Bununla beraber her yaş grubunda olgu sayısının azlığı nedeniyle yaş gruplarıyla HP pozitifliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı ($p > 0,05$). Literatürde asemptomatik kişilerde yaşla birlikte HP sıklığının arttığı bildirilmektedir (3,10,11,12). Diğer araştırmalar KNG te HP pozitifliğini % 66 ile 75 arasında bildirmişlerdir (13,14,15).

HP nin saptanmasında değişik metodlar kullanılmaktadır. Bu metodların sensitivite ve spesifiteleri birbirinden farklıdır. Biz biyopsi materyalinden imprint yaparak boyama tekniğini kullandık. Bu metodun sensitivite ve spesifitesi % 85-100 arasında değişmektedir (5). Ancak günümüzde endoskopi ve biyopsi epidemiyolojik çalışmalarda uygun bir metod değildir. Non-invazif solunum testi ve serolojik testler ucuz, kolay sensitifite ve spesifite yüksek olması nedeniyle epidemiyolojik çalışmalarda daha değerlidir.

İntragastrik pH ile HP arasında anlamlı bir ilişki bulunamadı. HP'nin erken safhada mide asiditesini azalttığı ancak daha sonra asiditenin normale döndüğü bildirmiştir (16). Bu etkinin, bakterinin paryetal hücreler üzerine kendisinin veya toksinlerinin etkisiyle ortaya çıkabileceği ileri sürülmüştür. Ancak otoimmün yahut atrofik gastrit gibi bazı spesifik gastritlerde hypoklorhidri veya aklorhidri baştan beri mevcut olan bir özellik olup, bu tip gastritlerde HP nadir olarak pozitif bulunur (17,18). Benzer şekilde ente-

Tablo IV. Hasta grubunda yaş gruplarıyla HP pozitifliği arasındaki ilişki.

Yaş grubu	n	HP(+)		HP(-)		χ^2	P
		n	%	n	%		
16-25	13	8	61,5	5	38,5	2,76	>0.05
26-35	20	14	70	6	40		
36-45	13	8	61,5	5	38,5		
46-55	14	10	71,4	4	28,6		
56-65	15	9	60	6	40		
66 ve Yukarısı	12	7	58,3	5	41,7		

Tablo V. KNG li olgularda mide suyu pH'sı ile HP pozitifliği arasındaki ilişki.

Mide suyu pH	n	HP(+)	%	HP(-)	%	χ^2	P
1-4	48	29	60,4	19	39,6	3,01	> 0.05
5-8	39	27	69,2	12	30,8		

rogastrik reflü sonucu ortaya çıkan gastritlerin HP ile bir ilişkisi yoktur (19). Mukozada iltihabi hücre infiltrasyonunun yoğun olduğu nekroz ve erezyonlarla seyreden gastritlerde (nonspesifik aktif gastrit) HP insidansının yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bu tip gastrit daha çok midenin antrium bölgesini etkiler, hiperklorhidri bazen peptik ülserle birlikte bulunabilir (20). İn-vitro çalışmalarda, bakterinin pH: 4 veya bunun altındaki asiditede çoğalmadığı pH 5'te yavaş çoğaldığı pH 6,7-8 de ise en iyi çoğaldığı bildirilmiştir (21). Asitli ortamda proteinin bulunması halinde bakterinin direnci artmaktadır. Olgularımızda HP sıklığının intra gastrik pH ile bir ilişkisi bulunmadı. Buradan KNG'li olgularda HP nin mide pH'sını değiştirmedeği sonucu çık-

maktadır.

Çalışmamızda şu sonuca varmış bulunmaktayız; HP KNG lerin etyopatogenezinde önemli faktörlerden biridir. Kronik gastritlerde atrofik gastrit, gastrik atrofi ve nihayet intestinal metaplazi gelişmesi sık görülür. İntestinal metaplazi prekanseröz bir durumdur. O halde HP'nin dolaylı yoldan gastrik karsinom gelişmesinde de bir rolünün olabileceği düşünülebilir. Bu nedenle epigastrik semptomu olan her hastaya endoskopik ve histopatolojik tetkik yanında HP tayini de yapılmalı, HP müsbet bulunan olgularda mevcut hastalığın tedavisinde HP eradikasyonu tedavideki temel noktalardan birini oluşturmaktadır.

KAYNAKLAR

- Graham D.Y.: Campylobacterpylori and peptic ulcer disease. Gastroenterol 96: 615-25 1989
- Krienitz W. Über das Auftreten von Spirochacten verschiedenur form im mugeninhult bei Carcinoma ventriculi. Dtsch Med Wschr 22: 872-82 1906
- Langenberg ML, Tytget GNJ, SchipperME and etal. Campylobacter- like organism in stomach of patients and healthy individuals. Lancet I : 1348,1984
- Frickner CR. Adherence of bacteria associated with active chronic gastritis to plastics used in the mumufacture of fiberoptic endoscopes. Lancet I : 800, 1984
- Rauws E. AJ, Tytgat GNJ. Campylobacter pylori. Enzyme ocontent. Dep. of Gastroentonolgy and Hepatology. Academic med. Centre. Amsterdam. The Netherlands. p. 25-42, 1989
- Batlett JG. Campylobazterpylori: Factor or fancy? Gastroneterol. 94: 221-38, 1988
- Uzunismail H, Bal K. Tuncer M ve Ark. Gastrit Dduodenit ve peptik ülserli olgularımızda Halikobactersıklığı. Endoskopi 3: 26-36, 1991
- Peterso WL, Helikobacter Pylori and Peptitulcer disease. The New England J. of Med. 324: 1043-48, 1991
- Gültekin F, Bakıcı Z.M., Erdoğan HG., Güneş AH; Helicobacterpylori ile peptik ülserve Gastrit arasındaki ililişki Gastroentoloji 2/12 : 198-202,1991
- Burthel JS, Westblom TU,l Havey AD et al. Gastritis and Campylobacter pylori in healty asymptomatic volunteers. Arc. Int. lMed 148: 1149-51 1988
- Morris A Nicholson G, Lloyd G et al. Seroepidemiology of Campylobacter. Pyloridis. NZ Med J. 99: 657-9 1988
- Graham DY, Klein PD, Opebun AR et al. Effect of age on the frequency of active Campylobacter pylori infection diagnosed by the (13c) urea breath test in normal subjects of and patients with peptic ulcer disease. J. Infect Dis 157: 177-80 1988
- Garcia-Rodriquez J.A. Gurcia Sanchez J.E., Garcia Gaciam et al. Charecteristics of Helicobacter pylori infection in our filed Departmen to de microbiologia. Med. Clin (Bure)? 95 (17) : 648-52, 1990.
- Ormand JE, Tulley NS., Shorter RG et al. Prevalence of Helicobazter pylori in specific forma of gastritis. Furter evirence supporting a Pathogenic role for H. Pylori in Chronic non specific gastritis. Dig. Dis. Sci 36(2) : 142-5 1991.
- Dobrent Z, Lucutos F, Bratting F et al. Does compylobacter yplori infection have a clinical reference?- Methodologic, epidemiologic and clinical studies. Gastroenterol J. 50(1) : 32-7 1990
- Rumsey EJ, Curey KV, Peterson WL et al. Epidemic gastritis with hypochlorhyoria. Gastroenterology. 76:1449-57 1979
- O'Connor HJ, Ayon ATR, Dixon MF et al. Compylobacter like organism anusual in Type A (Pernicious anemia) gastrit. Lancet II: 1091, 1984
- Glass GBJ, Pritchumoni CS. Atrophic gastritis. Hum Pathol 6: 219-50 1976
- O'Canner HJ, Wyett SI, Dixon MF, Avon ATR, Campylobacter like organism and reflux gastiritis: J. Clin Pathol 39: 531-4, 1986
- Correa P. The epidemiology and pathogenesis of chronic gastritis. Three etiologic entites. Frust Gastroenterol Rs. 6: 98-108, 1980
- Itoh T, Yunguma Y, Shingaki M et al. Isolation of Campylobacter-Like organisms from human gastric mucosa and characterisation of the isolates. Microbiol Immunol 31 (7) : 603-14, 1987